

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ: «ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД – ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКА ПІДГОТОВКА –
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД»

Матеріали
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
25 травня 2016 року

КИЇВ 2016

УДК 371.2:371.8:378.4(063)
ББК Ч 448.оя431+Ч420я431
А437

Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад : зб. наук. праць матеріалів ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції 25 травня 2016 р. Національний авіаційний університет / наук. ред. Н. П. Муранова. – К : – НАУ, 2016. – 296 с.

До наукового збірника увійшли статті та тези доповідей учасників ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад (25 травня 2016 року, м. Київ), що проводилася на базі кафедри базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету спільно з іншими науковими установами та навчальними закладами освіти України. Адресований науковцям, викладачам ЗНЗ і ВНЗ, аспірантам і працівникам галузі освіти.

Редакційна колегія:

Муранова Н. П., доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету (голова);

Черіпко С. І., заступник директора Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Бруяка О. О., кандидат технічних наук, доцент, начальник навчально-методичного відділу Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Приходько О. Ю., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Бугайов О. Є., кандидат технічних наук, доцент, кафедра базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету.

ЗМІСТ

<i>Алієв Октай.</i> Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх економістів в університетах Азербайджану	8
<i>Анненков Віктор.</i> Професійне самовизначення студентської молоді промислово-економічного коледжу Національного авіаційного університету як умова забезпечення якості підготовки фахівців	10
<i>Анпілогова Тетяна.</i> Роль мотивації при навчанні іноземної мови студентів-економістів	15
<i>Анфілова Аліна.</i> Інтеграція елементів дистанційного навчання у середній школі: засоби, методи та форми	17
<i>Балицька Валентина, Ярицька Лідія.</i> Особливості поглибленого вивчення фізики в технічних вузах.....	20
<i>Башманівська Любов.</i> Художньо-естетичний розвиток учнів у сучасному медійному просторі.....	21
<i>Безсмертна Вікторія.</i> Розвиток лідерства у діяльності центрів гендерної освіти при вищих навчальних закладах	24
<i>Березнікова Наталія.</i> Аспекти застосування педагогічних методик та ІТ в оцінюванні якісних навичок усного та писемного мовлення фаховою іноземною мовою студентів технічних спеціальностей	27
<i>Біляковська Ольга.</i> Портфоліо як альтернативний метод оцінювання навчальних досягнень учнів.....	29
<i>Бобро Тетяна.</i> Особливості підготовки старшокласників до зовнішнього незалежного оцінювання з фізики	32
<i>Бруяка Ольга.</i> История создания, современное состояние и перспективы применения наноструктур	34
<i>Бугайов Олександр.</i> Методичні аспекти викладання англійської граматики (на прикладі займенника «ІТ»)	37
<i>Волкова Елеонора.</i> Підготовчі курси як перехідний етап до навчання у ВНЗ	40
<i>Воробйов Леонід.</i> Робота педагога з обдарованими учнями у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи	42
<i>Гагола Оксана.</i> Особливості профорієнтаційної роботи в школі.....	46
<i>Гордієнко Катерина.</i> Освіта за кордоном не виходячи з дому: міф чи реальність?	50
<i>Грибан Галина.</i> Використання інноваційних методів навчання на уроках пунктуації як один із ефективних засобів формування мовної особистості	53
<i>Грищенко Олександра.</i> Стадії торгівлі жінками в Україні	56
<i>Грищенко Світлана.</i> Процес самовдосконалення майбутніх педагогів в системі безперервної освіти	58
<i>Гусак Ірина.</i> Використання інноваційних методик у навчальному та позанавчальному процесах як можливість формування особистості майбутнього молодшого спеціаліста	61
<i>Гутич Емілія.</i> Проблеми впровадження профільного навчання: підготовка спеціалістів	64
<i>Даценко Віта, Диманов Богдан.</i> Роль дисципліни «Хімія» у системі вищої технічної освіти.....	67
<i>Дем'янчик Катерина.</i> Навчання писемного мовлення (авторська програма факультативного курсу для учнів 10–11-х класів спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов)	69
<i>Денисевич Олена, Тверда Райса.</i> Креолізований текст у видавничій справі.....	72
<i>Дідик Наталія.</i> Акмеологічні моделі професійної підготовки соціального педагога і соціального працівника	74
<i>Дунаєва Лариса, Нікогосян Ольга.</i> Результати впровадження інноваційної ступеневої освітянської моделі «Школа–Коледж–Університет» в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова	77
<i>Єгорова Лілія.</i> Вдосконалення засобів діагностики знань з хімії за рахунок впровадження новітніх інформаційних технологій.....	80
<i>Єрмеєв Олександр.</i> Проблеми викладання навчальної дисципліни «Історія України» в контексті сучасних суспільно-політичних змін.....	87
<i>Єфремова Олена.</i> Соціально-правові засади протидії торгівлі дітьми	87
<i>Єщенко Марина.</i> Роль профорієнтаційної роботи в системі довузівської підготовки.....	89
<i>Жирська Галина.</i> Формування дослідницької компетентності у процесі вивчення біології як засіб професійного самовизначення і саморозвитку школярів	94
<i>Зінченко Світлана.</i> Центр освіти дорослих як інноваційний осередок навчання різних категорій дорослого населення.....	97
<i>Іванюк Інна.</i> Профільна школа правознавчого спрямування в контексті проблем неперервності освітнього процесу.....	99
<i>Ілліна Ольга.</i> Професійна орієнтація в соціальній роботі з дітьми-інвалідами	102
<i>Казмірчук Юлія.</i> Реалізація компетентнісного підходу до викладання біології та екології в системі неперервної освіти	105
<i>Калюжска Наталія.</i> Шляхи реалізації компетентнісного підходу в системі неперервної освіти	107
<i>Караманов Олексій.</i> Візуальна репрезентація міжкультурного діалогу в музеї у контексті реалізації	

інноваційних освітніх проєктів.....	111
Карпенко Євгенія, Зубрицька Ольга. Формування у дітей молодшого шкільного віку англomовної лексичної компетентності на уроках англійської мови за допомогою казки.....	114
Катрич-Домалевська Людмила. Робота з обдарованими дітьми: досвід та перспективи.....	116
Кашикарьова Людмила. Сучасні підходи до професійної орієнтації старшокласників.....	118
Козлова Наталія. Діагностико-прогностичне спостереження за якістю навчання старшокласників – запорука підготовки до навчання у вищому навчальному закладі.....	122
Кравець Ірина, Цура Оксана. Організація науково-дослідницької діяльності гімназистів.....	124
Кресан Ольга. Усвідомлення життєвих подій абітурієнтами ВНЗ (на прикладі вступу до університету).....	126
Кресан Тетяна. Змістовий компонент професійної підготовки бакалаврів дошкільної освіти в університетах США.....	128
Крещанова Світлана. Застосування інформаційно-комунікативних технологій у викладанні іноземної мови для оптимізації навчального процесу.....	131
Лаврова Алла. Соціальні мережі як засіб організації та проведення навчального фізичного експерименту.....	136
Лазоренко Наталія. Проблема профільного навчання у вітчизняній науці та практиці.....	138
Левченко Фессалоніка. Стан сформованості у старшокласників готовності до вибору професії за типом «Людина – Людина».....	141
Лов'янова Ірина. Компетентнісний підхід до навчання старшокласників математики у системі психолого-педагогічних підходів до особистості випускника профільної школи.....	145
Лозбина Альона. Сучасна система організації навчального процесу і шляхи її удосконалення.....	149
Максимчук Віра, Марчук Галина, Фурса Любов. Музей в освітньому просторі коледжу: музейно-педагогічний проєкт «Жива історія коледжу».....	152
Маліновська Тетяна. Використання інноваційних технологій на уроках розвитку зв'язного мовлення як необхідна умова формування творчого мислення учнів.....	154
Муранова Наталія. Сучасні тенденції забезпечення якісної підготовки до зно та здійснення вдалого професійного вибору в середовищі вищої школи.....	157
Нечерда Валерія. Дослідження сучасного стану сформованості просоціальної поведінки учнів старшої школи.....	162
Одарченко Наталія, Шуда Ірина. Співпраця у системі «ЗНЗ–ВНЗ» як умова поліпшення якості професійної освіти.....	165
Олександрук Ірина. Використання проєктних технологій на уроках української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах.....	168
Омельченко Лідія. Компетентнісний підхід у вивченні української мови та літератури.....	171
Опалюк Тетяна. Теоретичні аспекти забезпечення неперервної освіти в системі професійного становлення та розвитку вчителя.....	174
Ортеменка Євгенія. Моніторинг підготовленості студентів-медиків шостого курсу до складання тестового ліцензійного іспиту: крок–2.....	177
Островська Людмила. Сучасні підходи до організації контролю та моніторингу знань учнів.....	179
Павлик Надія. Зміст поняття «неперервна освіта».....	183
Плужник Оксана. Освіта дорослих як складова неперервної освіти.....	185
Полющенко Ірина. Формування алгоритмічного мислення як показника рівня сформованості інформаційної культури фахівців-економістів.....	188
Присяжнюк Галина. Висвітлення проблеми застосування інформаційно-комунікаційних технологій з метою формування знань і вмінь учнів ЗНЗ у психолого-педагогічній літературі.....	191
Проботюк Ольга. Профільне навчання української мови у старшій школі як чинник реалізації державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти.....	194
Рахманов Віталій. Використання тестових технологій у навчальному процесі освітньо-інформаційного середовища вищого технічного навчального закладу.....	198
Руденко Анастасія. Особливості електронної освіти в Україні.....	201
Руденко Анна. Актуальність вивчення соціально-політичних наук у середній та вищій школі.....	203
Руденко Лариса, Литвин Андрій. Професійна орієнтація молоді на здобуття робітничого фаху в закладах профтехосвіти.....	205
Руденко Федір. Інноваційні підходи щодо можливості контролю знань при викладанні соціально-гуманітарних дисциплін.....	209
Свентицька Валентина, Муранов Андрій. Методи систематизації знань з фізики на основі використання математичного апарату диференціального числення.....	212
Седляр Михайло. Підготовка педагогічних працівників як актуалітет інноваційного розвитку	

економіки України	217
Сергійчук Олена. Формування методологічної культури майбутнього педагога.....	221
Ситняківська Світлана, Хливнюк Микола. Білінгвальне навчання в системі неперервної освіти як чинник ефективної підготовки майбутніх фахівців	224
Сіткар Віктор, Сіткар Степан. Діагностика в професійній орієнтації та профвідборі учнів: з досвіду роботи центру довузівської підготовки	227
Смарчевська Людмила. Актуальні напрямки, досвід і проблеми організації роботи з обдарованими студентами	230
Смовженко Людмила. Інтерактивні лекції в межах курсу «Методика викладання іноземних мов у вищій школі» для студентів-сходознавців.....	234
Тарасюк Василь, Муранов Олександр. Особливості викладання теми «Ірраціональні нерівності» з дисципліни математика.....	238
Ткаченко Маргарита. Уявлення студентської аудиторії про болонський процес: соціологічне дослідження.....	242
Трегубова Галина. Формування мовної, мовленнєвої і комунікативної професійних компетентностей студентів ВНЗ.....	245
Триколенко Софія. Залучення творчої молоді до виставкових проєктів як невід’ємна складова мистецької освіти	249
Тупікова Ганна. Патріотичне виховання майбутніх учителів засобами українського музичного мистецтва в системі неперервної освіти.....	252
Федорова Ніна. Творчий учитель – творчий учень	254
Франчук Тетяна. Контроль у системі компетентнісної професійної освіти як умова забезпечення її неперервності.....	259
Харицька Лариса. Шкільний сленг як складова питання культури мовлення учнівської молоді.....	262
Харицька Світлана, Шостак Оксана. Проблеми викладання іноземної мови у різнорівневих групах...266	266
Хоботова Еліна, Калмикова Юлія. Єдинство образовательного процесса по химии в средней и высшей школе	269
Хребет Валерій. Візуалізація перетворень елементарних функцій на заняттях з математики.....	270
Ченур Ольга. Педагогічні особливості активізації пізнавальної діяльності студентів на заняттях з іноземної мови	273
Черіпко Сергій. Особливості творчості Михайла Драй-Хмари в контексті вивчення української літератури	277
Черкасова Лариса. Хмарні технології у системі роботи навчального закладу.....	279
Швець Іван. Фізико-хімічні та технологічні аспекти отримання полімеркомпозиційних полінаповнених клейових систем з керованими властивостями	282
Швець Оксана. Категоріальний аналіз поняття «поетичний твір» за допомогою методу контент-аналізу	285
Шевченко Віта. Громадянськість української молоді у формуванні особистості молодшого спеціаліста	288

Отже, сьогодні необхідно визнати, що система роботи з обдарованими учнями – один із пріоритетних напрямів роботи школи, що вимагає вдосконалення науково-методичної роботи та освітнього процесу загальноосвітніх навчальних закладів; залучення до роботи з обдарованими школярами вчителів, які мають високі професійні і особистісні якості, а також психологів та спеціалістів різного профілю; осмислення значення розвитку обдарованих дітей кожним членом суспільства і посилення у зв'язку з цим уваги до проблеми формування позитивної мотивації навчання і виховання підростаючого покоління.

Література

1. Анджейчак А. Психолого-педагогічні умови формування творчої особистості дитини в освітньо-виховних закладах / А. Анджейчак // Обдарована дитина. – 2000. – № 5. – С. 8–13.
2. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI ст.). – К. : Райдуга, 1994. – 61 с.
3. Кравцова О. Форми та методи роботи з обдарованими дітьми на уроках та в позаурочний час / О. Кравцова // Обдарована дитина. – 2010. – № 8. – С. 2.
4. Кушнір В. Пошуки науково-практичних підходів у дослідженні феномену дитячої обдарованості / В. Кушнір // Рідна школа. – 2009. – № 4. – С. 66–69.
5. Липова Л. Специфіка навчання обдарованих дітей / Л. Липова, Л. Морозова, Л. Луценко // Рідна школа. – 2003. – № 7. – С. 8–11.
6. Настенко Н. Рекомендації щодо форм та методів роботи з обдарованими школярами / Н. Настенко // Завуч. – 2000. – № 6. – С. 12.
7. Робота з обдарованими дітьми / М. О. Володарська, А. І. Настенко, О. М. Пілаєва, С. М. Полуніна, В. М. Сисоєва. – Х. : Вид. група «Основа», 2010. – 190 с.
8. Теличко Н. В. Американський досвід роботи з обдарованими дітьми в Україні / Н. В. Теличко // Обдарована дитина. – 2005. – № 10. – С. 27–35.
9. Чернишов О. Підготовка педагогів до роботи з обдарованими дітьми / О. Чернишов // Рідна школа. – 2010. – № 4–5. – С. 12–14.
10. Янковчук М. Розвиток обдарованості : практичний досвід / М. Янковчук // Обдарована дитина. – 2008. – № 2. – С. 47–53.

УДК 371.3

Гагола Оксана, м. Ужгород

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

У статті представлено аналіз особливостей профорієнтаційної роботи в системі доуніверситетської підготовки. З'ясовано окремі характеристики старшого шкільного віку, що впливають на формування стійкого професійного інтересу учнів. Розглянуто психологічні особливості старшокласників та залежність вибору професії від них. Подано результати опитування старшокласників щодо оцінки потенціалу випускників середньої школи як ресурсу модернізаційних процесів.

Ключові слова: профорієнтаційна робота, професійний інтерес, професійна орієнтація, профпідготовка, доуніверситетська підготовка.

The article analyzes some peculiar features of career guidance work in the system of pre-university training. Some characteristics of high school age that effect the formation of students' stable professional interest are established in the paper. The psychological characteristics of high school students are considered and the dependence of career choice on them is shown. The paper also presents the results of a survey to assess the potential of high school students as a resource modernization processes.

Keywords: career-guidance work, professional interest, career guidance, professional training, pre-university training

Профорієнтаційна робота сприяє цілеспрямованому розвитку здібностей і талантів людини, зростанню її професіоналізму, працездатності, збереженню здоров'я і виступає одним із найважливіших елементів державної політики у сфері соціального захисту та зайнятості населення. Така діяльність забезпечує ефективне використання трудового потенціалу особи, сприяє підвищенню її соціальної та професійної мобільності, відіграє значну роль у профілактиці вимушеного безробіття. Профорієнтаційні заходи стимулюють пошук людиною найефективніших засобів підвищення свого професійно-кваліфікаційного рівня, розвиток соціально-економічної ініціативи, інтелектуальної та трудової незалежності. Основним об'єктом профорієнтаційної діяльності є зайняте та незайняте населення, в т. ч. молодь, яка навчається, вивільнювані працівники та особи з обмеженою працездатністю.

Важливими завданнями профорієнтації є виховання у молодих людей любові до різних видів праці, створення умов для продуктивної праці та перевірки на практиці своїх здібностей, вивчення, формування та розвиток інтересів, нахилів та здібностей молодих людей, ознайомлення їх з найбільш

поширеними професіями та професіями, що найбільше відповідають інтересам молоді тощо.

Актуальність та стан дослідженості проблеми. Профорієнтаційна робота, професійний інтерес, як категорія психолого-педагогічної науки, бере початок від поняття інтересу як вибіркового ставлення особистості до певного об'єкта, процесу та явища. Рівень інтересу зумовлений життєвими потребами та емоційною привабливістю зазначеного об'єкта. Формування інтересу старшокласників до подальшої професійної підготовки представлено у наукових працях Ж. Вірної [4], О. Іванової [2], О. Климова, К. Гуревича [3], М. Дьяченка [5], Л. Кандилович, В. Моляко [6], Н. Муранової [10], М. Смільсона та ін. Так, вчений С. Крягжде вважає, що інтерес до майбутньої професійної діяльності формується від «споглядального» через «інтерес діяча» до «професійного інтересу» [1]. Науковці зазначають, що інтереси виникають під впливом суспільних умов життя та діяльності і визначають подальшу соціалізацію особистості у процесі здобуття професійної освіти та професійного становлення. Та передусім, головним рушієм вибору старшокласників є правильно налагоджена профорієнтаційна робота.

Метою статті є з'ясування суті і структури професійної орієнтації, особливостей профорієнтаційної роботи в системі доуніверситетської підготовки.

Вклад основного матеріалу дослідження. Початок профорієнтації нерідко відносять до 1908 р. – до моменту відкриття першого профконсультаційного бюро в м. Бостоні (США). Проте, згідно іншої точки зору, профорієнтація з'явилася набагато раніше. Уже в середині III тисячоліття до н. е. в Стародавньому Вавилоні проводили випробування випускників шкіл, що готували писарів. У давньому Єгипті мистецтву жерця навчали тільки тих, хто витримував систему певних випробувань. Інші приклади дає нам стародавня історія Спарти, Афін, Риму. У Спарті була створена і успішно здійснювалася система виховання воїнів, в Римі – система відбору і навчання гладіаторів. Даних, подібних наведеним вище, є багато, і всі вони вказують на досить ранній період виникнення елементів того, що зараз прийнято називати профорієнтацією.

Професійне самовизначення – складний, перманентний процес професійного вибору. На думку вітчизняних учених А. Вихруща, О. Зайцева, Д. Закатнова, Є. Павлутенкова, В. Сидоренка, Т. Туранова, Д. Тхоржевського, Б. Федоришина, М. Янцура – це процес самопізнання та об'єктивної оцінки школярами власних індивідуальних особливостей, зіставлення своїх професійно важливих якостей і можливостей з вимогами, необхідними для оволодіння конкретною професією. В основі правильного професійного самовизначення лежить протиріччя між прагненням молоді людини до самостійності і неготовністю школяра до здійснення обґрунтованого вибору професії.

Професійна орієнтація має два аспекти: перший – її вплив на формування професійних інтересів людей, насамперед, позитивних мотивів вибору професії, що забезпечують узгодження інтересів особистості та суспільства; другий – виявлення професійних вимог і психологічний аналіз професії, з одного боку, та оцінка психофізіологічних властивостей і якостей учнів з урахуванням проб їх сил в обраній діяльності, – з другого.

У педагогічній літературі можна зустріти декілька підходів до визначення сензитивного вікового періоду для формування готовності школярів до професійного самовизначення. Багато дослідників (Є. Клімов, Н. Пряжников, С. Чистяков та ін.) вважають, що кожний з вікових етапів має специфічні особливості щодо вирішення зазначеної задачі. Так, наприклад, для учнів 1–8 класів основною роботою можна вважати формування загальної готовності до професійного самовизначення. Для учнів 9–11 класів цю роботу треба скоординувати на допомогу у виборі конкретної спеціальності та професії. Але виходячи з того, що саме в період ранньої юності головна увага молоді людини зосереджується на визначенні свого життєвого шляху, формування світогляду та ін., тому саме в цей період можна говорити про професійне самовизначення. Але, слід враховувати індивідуально-типологічні особливості учнів. Згідно матеріалістичної теорії про типологічні індивідуальні особливості вищої нервової діяльності кожна людина володіє природженими психофізіологічними властивостями. Деякі властивості психіки передаються і зберігаються впродовж майже всього життя. Працюючи за однаковою спеціальністю, одні люди здобувають великих успіхів, інші – менших. Це пояснюється індивідуальністю нервової системи людини, тому деякі характерні психофізіологічні особливості сприяють швидкому оволодінню одними спеціальностями і в той же час перешкоджають успішній діяльності в інших. Вчення І. Павлова про вплив центральної нервової системи на динамічні особливості поведінки виділяє три основні властивості нервової системи: силу, врівноваженість, рухливість збудливого і гальмівного процесів і два типи нервових процесів: сильний і слабкий. Їх поєднання дає чотири основні типи темпераменту. Властивості і тип нервової системи вважають професійно важливими характеристиками. У психології і педагогіці виявлена і добре вивчена залежність вибору професії від спрямованості інтересів учнів та від успішності основних

видів їх повсякденної діяльності. Так, у дослідженні В. Ярошенко наявність цієї залежності підтвердилася в 56 % випадків (було вивчено 4450 учнів V–X класів) [8]. Розглядаючи питання профорієнтації учнів, Л. Кондратьєва відзначає, що «одночасний розвиток пізнавальних і професійних інтересів є принципово важливим моментом, оскільки в психології інтерес все більше розглядається не як якась відособлена, незалежна освіта, а як одна з найважливіших характеристик цілісності особи, що визначає її відносини і дії». Вчений Ф. Парсонс виділив три основні чинники успішності вибору професії: правильна самооцінка схильностей, здібностей, інтересів, можливостей і обмежень; знання того, що потрібно для успішної діяльності по кожній з вибраних професій; уміння співвіднести результати самооцінки зі знаннями вимог професій. Психологи Л. Виготський, О. Леонтєв, А. Петровський, С. Рубінштейн обґрунтували найважливішу закономірність: розвиток особи відбувається в діяльності, причому лише в тій діяльності, що насичена елементами творчості і викликає у людини позитивне відношення до даного виду праці. Будь-яка діяльність, у т. ч. і трудова, представляє процес взаємодії індивіда з дійсністю, в якому і відбувається становлення його як особи.

Оскільки об'єктом діяльності профорієнтації є процес професійного самовизначення людини, важливо в першу чергу сформулювати групу принципів, якими керуються дівчата і хлопці, вибираючи собі професію і місце в соціальній структурі суспільства. Принцип свідомості у виборі професії виражається в прагненні задовольнити своїм вибором не тільки особисті потреби в трудовій діяльності, але і принести якомога більше користі суспільству. Принцип відповідності вибраної професії інтересам, схильностям, здібностям особи і одночасно потребам суспільства в цілому в кадрах, необхідних професій виражає зв'язок особового і суспільного аспектів вибору професії. Принцип активності у виборі професії характеризує тип діяльності особи в процесі професійного самовизначення. Професію треба активно шукати самому. У цьому велику роль покликані зіграти: практична проба сил, що вчаться в процесі трудової і професійної підготовки, поради батьків і їх професійний досвід, пошук і читання (по професії, що цікавить) літератури, участь в роботі гуртків технічної творчості, робота під час практики і багато що ін. Виходячи з цього, в процесі формування в учнів готовності до вибору професії необхідно звертати увагу на такі індивідуальні особливості: перш за все – це інтереси, нахили учнів. Професійні інтереси відрізняються конкретністю і цілеспрямованістю. Це інтерес до тієї професії, яку обирає для себе учень. Розвиток та формування професійних інтересів безпосередньо зв'язані з пізнавальними інтересами. Це інтереси, спрямовані на оволодіння знаннями з професії, розуміння її суті, оволодіння не тільки практичними, але і теоретичними основами даної професії. Таким чином, вибір правильної професії залежить не тільки від індивідуально-типологічних особливостей учнів, а й від їх пізнавальних інтересів, здібностей та нахилів.

Інститут соціології НАН України на початку 2012 р. оприлюднив матеріали опитування «Оцінка потенціалу випускників середньої школи як ресурсу модернізаційних процесів». Так, рівень навчальної підготовки з усіх предметів становить 3,9 бали за 50-бальною шкалою, що відповідає варіанту оцінки «більше ніж задовільно». Найменше задоволені учні підготовкою з фізики та хімії – 3,6 балів, нижче 4,0 балів – з математики [7]. Більшість випускників уже зорієнтована на конкретний професійний вибір та отримання вищої освіти (майже 90 %); не визначилися ще 6,8 % 11-класників. Перевагу робітничим професіям, роботі у сільському господарстві та у сфері обслуговування надали лише 2,6 % респондентів. Пріоритетним для 24,6 % випускників є спеціалізація у сфері природничих та точних наук (математика, інформатика, фізика, хімія, біологія, медицина). За соціально-політичним напрямом (економіка, соціологія, право, соціальна психологія, історія) планують у подальшому спеціалізуватися 16,3 %. На гуманітарні дисципліни (філософія, філологія, релігієзнавство, антропологія, педагогіка) зорієнтовано 14 % опитаних. У сферу бізнесу та менеджменту планує піти 11,2 %, на творчі професії (журналіст, митець, музикант) зорієнтовано 10,2 % 11-класників, а на інженерні спеціальності – усього 6,8 %. Військовими хотіли б стати 4,4 %, професійно займатися спортом – 2,9 %. Вплив на професійний вибір випускників мали батьки (82,2 %) та вчителі (51,8 %). Серед інших впливових чинників – Інтернет (44,9 %), друзі (32,7 %), інформація ЗМІ (28,7 %) [9, 10, 11]. Як бачимо, формування професійного інтересу старшокласників перебуває під впливом численних як внутрішніх, так і зовнішніх факторів [10].

Як приклад, формування професійного інтересу старшокласників в Інституті доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету, здійснюється за допомогою цілого комплексу форм профорієнтаційної діяльності: «ярмарки професій», що проводяться на базі центрів зайнятості; дні відкритих дверей в університетах; презентації діяльності ВНЗ у ЗНЗ, коледжах та технікумах; участь викладачів університету у святі Першого та Останнього дзвоників, а також виступи викладачів у школах всіх регіонів України; екскурсії школярів до університетів; засідання круглих столів з працівниками центрів зайнятості та управлінь (відділів) освіти [10, 12].

Висновки й перспективи подальших досліджень. Вибір професії для кожної молодої людини – це вибір свого місця в житті, подальшого шляху навчання і праці. Без перебільшення можна сказати, що для випускників загальноосвітньої школи – це завжди проблема номер один. Профорієнтаційна робота дає можливість учню познайомитись зі своєю майбутньою професією. Вона повинна здійснюватися на всіх вікових етапах, але саме період ранньої юності є найбільш сензитивним для формування готовності учня до професійного самовизначення.

Профорієнтаційна робота повинна служити одній меті – активізувати учня, сформувавши у нього прагнення до самостійного вибору професії з урахуванням отриманих знань про себе, своїх здібностей і перспектив їх розвитку. Саме у цьому йому повинні допомогти батьки, вчителі та шкільний психолог.

Література

1. Крягжде С. П. Психология формирования профессиональных интересов : [монография] / С. П. Крягжде. – Вильнюс : Моклас, 1981. – 195 с.
2. Иванова Е. М. Основы психологического изучения профессиональной деятельности : [монография] / Е. М. Иванова. – М. : Просвещение, 1987. – 224 с.
3. Гуревич К. М. Профессиональная пригодность и основные свойства нервной системы : [монография] / К. М. Гуревич. – М. : Наука, 1970. – 96 с.
4. Вірна Ж. П. Професійна ідентифікація: побудова і валідація тесту кольорових відношень (для діагностики усвідомлення професійного образу) / Ж. П. Вірна // Практична психологія та соціальна робота. – 2002. – № 3. – С. 8–13.
5. Дьяченко М. И. Психологическая проблема готовности к деятельности / М. И. Дьяченко, Л. А. Кандилович. – Минск : БГУ, 1976. – 212 с.
6. Моляко В. О. Психологічна готовність до творчої праці : [монографія] / В. О. Моляко. – К. : Знання, 1989. – 336 с.
7. Професійна діагностика / упор. Т. Гончаренко. – К. : Ред. загальнопед. газ., 2004. – 120 с.
8. Ярошенко В. В. Школа и профессиональное самоопределение учащихся / В. В. Ярошенко. – К. : Рад. школа, 1983. – 112 с.
9. Випускники шкіл про себе (соціологічний вимір) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua/index.php/en/7539.
10. Муранова Н. П. Розвиток професійного інтересу старшокласників у системі доуніверситетської підготовки / Н. П. Муранова // Вісник ГНПУ ім. О. Довженка : зб. наук. праць ; вип. 20 / Глухівський НПУ ім. О. Довженка ; відп. ред. О. І. Курок. – Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2012. – С. 130–134. – (Серія: Педагогічні науки).
11. Моніторинг освіти. (Соціологічне опитування) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://idr.nau.edu.ua/socologchne-opituvannya.html> (10.09.16). – Назва з екрану.
12. Інститут доуніверситетської підготовки (профорієнтація) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://idr.nau.edu.ua/> (10.09.16). – Назва з екрану.

УДК 001.9

Гордієнко Катерина, м. Київ

ОСВІТА ЗА КОРДОНОМ НЕ ВИХОДЯЧИ З ДОМУ: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?

У статті розглядаються шляхи отримання диплома про вищу освіту за допомогою дистанційних методів навчання, а саме через проходження онлайн-курсів.

Ключові слова: отримання вищої освіти, вдосконалення знань, дистанційне навчання, онлайн-курси, ресурси-агрегатори.

The article deals with getting a university degree by means of distance learning methods, namely by going through online courses.

Keywords: getting a university degree, knowledge improvement, distance learning, online courses, resources-aggregators.

Реальністю сьогодення беззаперечним є той факт, що, використовуючи Інтернет-технології, ми маємо унікальну нагоду не тільки спілкуватися та розважатися, а й навчатися, знаходячись в комфортних умовах наших домівок. Мільйони людей по всьому світу використовують можливості дистанційного навчання і є студентами як вітчизняних, так і закордонних вищих навчальних закладів. Фактично, не виходячи з дому, вони отримують справжню, якісну освіту, стаючи дипломованими спеціалістами в різних галузях. У зв'язку з тим, що процес навчання відбувається дистанційно, з використанням мережі Інтернет, освіта може стати доступною практично всім верствам населення. Давайте розглянемо переваги подібного виду здобуття вищої освіти та проаналізуємо їх.

Перш за все – це порівняно низький рівень витрат, що йде на навчання. Студентам не